

4. Неплюев Н. Н. Историческое призвание русского помещика // Полное собрание сочинений : в 5 т. Т. 3. СПб., 1902. С. 246.
5. Кулиш П. Историческое повествование // Воспоминания о Тарасе Шевченко. Киев : Дніпро, 1988. 608 с.
6. Избранные сочинения Н. Н. Неплюева. Кн. 1. Сумы : Фолигрант, 2011. 288 с.
7. Малышевский А. Продолжать это дело я буду, хоть бы делать мне это пришлось одному... *Деловая Россия*. 1992. 6 июня. С. 6.

Одержано 31.10.2019

УДК 346.7:001.895

Андрій Ігорович ДЕНИСОВ,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-6256-0172>

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ ДЛЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ПІДПРИЄМСТВ

Через запровадження нових стратегій ворожого поглинання та враховуючи агресивні дії окремих фінансових груп та держав необхідним є запровадження нових правових засобів забезпечення національної інноваційної безпеки.

Таким чином пропонується захистити окремі підприємства, що мають критичне значення для інноваційної сфери в нашій державі (товаровиробників, наукові установи, підприємства критичні для створення окремих видів інноваційної продукції тощо).

Слід зазначити, що введення певних обмежень для окремих категорій осіб по придбанню прав на певні категорії майна не є новелою в законодавчій практиці. Так, з метою протидії іноземній економічній інтервенції у 2014 році Латвійський парламент прийняв рішення про припинення видачі дозволів на тимчасове проживання та придбання власності на території Латвії громадянам Російської Федерації з метою перешкоджання підвищенню російського впливу у державі [1, с. 195].

Проводячи правову аналогію пропонується розробити механізм отримання дозволу на передачу прав на активи підприємств (в тому числі – інноваційні), під час якого компетентні органи мають здійснити перевірку потенційного покупця з метою недопущення переходу критичних для національної безпеки активів у власність потенційно недружніх елементів. При цьому можливим є створення двох спеціальних правових режимів. Перший правовий режим має бути створено для недружніх суб'єктів (наприклад, резидентів країни-агресора) – для них має бути повністю заборонено придбання критичних активів. Другий правовий режим має бути створено для потенційно недружніх суб'єктів. Наприклад таких, що потенційно можуть бути пов'язані з економічною інтервенцією чи бути агентами недружніх суб'єктів. Для отримання суб'єктами другої групи права на придбання критичних об'єктів має бути створено спеціальну систему перевірки та моніторингу.

Також цікавою є практика запроваджена у США, де створюється окремий механізм контролю для юридичних осіб, що мають критичне значення для національної безпеки при купівлі їх іноземними особами. Прикладом вдалого використання цієї концепції є запровадження особливого режиму здійснення діяльності шести портів у Сполучених штатах Америки, де проводила свою підприємницьку діяльність Dubai Ports World, яка викупила право обслуговування вищезазначених портів у попереднього власника – британської компанії Peninsular and Oriental Steam Navigation Company. Враховуючи походження нового власника, було запроваджено спеціальний режим здійснення діяльності на відповідних об'єктах – керувати діяльністю мають громадяни США; представник США, згоду на діяльність якого надано ФБР, має здійснювати керівництво безпекою портів та сприяти зв'язку компанії-власника та ФБР тощо [2, с. 4].

Тому можливим є запровадження не тільки механізму отримання дозволу на передачу прав на активи підприємств, а й спеціальний правовий режим для підприємств, право власності на які, чи право власності на частину активів яких викуплені потенційно недружніми суб'єктами, який буде полягати у спеціальному режимі фінансового контролю та моніторингу відповідних підприємств.

Також пропонується розробити спеціальну процедуру отримання дозволу на ліквідацію окремих підприємств, що мають критичне значення для національної інноваційної системи.

Вбачається доцільним закріпити окремий нормативно-правовий акт, наприклад Закон України «Про особливості порядку ліквідації суб'єктів господарювання та передачі майнових прав на інноваційні активи, щодо яких виникають публічні інтереси». Цей закон має містити багатогранний контент. Зокрема визначення термінів:

– дозвіл на ліквідацію – документ, що надається центральним органом виконавчої влади з питань забезпечення національної технологічної безпеки на право ліквідації підприємства, що має велике значення для національної інноваційної системи;

– дозвіл на передачу прав – документ, що надається центральним органом виконавчої влади з питань забезпечення національної технологічної безпеки на право передачі прав на підприємство, що має велике значення для національної інноваційної системи;;

– підприємство, що має велике значення для національної інноваційної системи – суб'єкт господарювання, для якого центральним органом виконавчої влади з питань забезпечення технологічної безпеки встановлено спеціальний статус і для ліквідації чи передачі прав на якого потрібен спеціальний дозвіл;

– здобувач дозволу – суб'єкт господарювання, який подав до центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення національної технологічної безпеки заяву про отримання дозволу на ліквідацію підприємства, що має велике значення для національної інноваційної системи чи передачі прав разом із підтвердними документами згідно з вимогами законодавства;

– орган надання дозволу – центральний орган виконавчої влади з питань забезпечення технологічної безпеки, що надає дозволи на ліквідацію та передачу прав.

У цьому Законі окрім загальних положень (таких як сфера дії, принципи, завдання центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення національної технологічної безпеки у сфері надання дозволів на ліквідацію та передачу прав тощо) обов'язково мають бути встановлені критерії, за якими мають надавати статус підприємства, що має велике значення для національної інноваційної системи.

Крім того такий перелік має існувати як окремий нормативно-правовий акт і він має бути у формі вичерпного переліку таких суб'єктів господарювання.

Також доцільно внести зміни у існуючі нормативно-правові акти та запровадити спеціальний правовий режим фінансового контролю та моніторингу підприємств, що мають критичне значення для національної інноваційної безпеки та частково чи повністю підпадають під контроль потенційно недружніх суб'єктів.

Крім того, Закон України «Про особливості порядку ліквідації суб'єктів господарювання та передачі майнових прав на інноваційні активи, щодо яких виникають публічні інтереси» має містити також: підстави для надання дозволів на ліквідацію чи передачу прав; повний перелік документів, необхідних для цього; містити норми, що запровадять прозору процедуру видачі дозволів; встановлювати відповідальність за порушення законодавства у цій сфері; права та обов'язки як органу, що надаватиме дозволи, так і суб'єктів, що мають їх отримувати; строки та терміни отримання дозволів, їх дійсності, подачі документів та надання відповідей; процедуру оскарження рішення органу, що надає дозволи.

Висновок. Для забезпечення національної інноваційної безпеки необхідним є створення спеціальних механізмів механізм отримання дозволу на ліквідацію та передачу прав на активи підприємств, що мають критичне значення для національної інноваційної безпеки. Також доцільно створити особливий правовий режим для підприємств, право власності на які, чи право власності на частину активів яких викуплені потенційно недружніми суб'єктами, який буде полягати у спеціальному режимі фінансового контролю та моніторингу відповідних підприємств. Для впровадження зазначених режимів необхідним є прийняття нових нормативно-правових актів чи доповнення вже існуючих.

Список бібліографічних посилань

1. Gladys M. Security of the Baltic States: Effectiveness of the EU Common Security and Defence Policy and Influence of the Ukrainian Crisis. Electronic text data. URL: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/pp/article/download/7230/7249> (дата звернення: 20.10.2019).

2. Moran T. H. CFIUS and National Security: Challenges for the United States, Opportunities for the European Union. *Draft paper – Peterson Institute for International Economics*. February 21, 2017. URL: <https://piie.com/commentary/speeches-papers/cfius-and-national-security-challenges-united-states-opportunities> (дата звернення: 20.10.2019).

Одержано 28.10.2019

УДК 351.746.1(477)

Денис Євгенійович ДЕНИЩУК,

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії

з проблем забезпечення діяльності поліції

Харківського національного університету внутрішніх справ

МІСЦЕ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Військова агресія, анексія Криму, інші новітні небезпечні чинники стають перешкодами на шляху України до європейського майбутнього, вони посилюють загрози національній безпеці нашої держави та потребують адекватних відповідей.

В таких умовах, у 2015 році, за для мінімізації загроз державному суверенітету та створення умов відновлення територіальної цілісності України, гарантування мирного майбутнього України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави, а також з метою утвердження прав і свобод людини і громадянина, забезпечення нової якості економічного, соціального і гуманітарного розвитку, інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС) та формування умов для вступу в НАТО, була прийнята Стратегія національної безпеки України (далі – Стратегія) [1].

Стратегію виділені актуальні загрози національній безпеці України та визначені основні напрями державної політики для їх подолання у перспективі до 2020 року. Про охорону державної таємниці у цьому документі згадується лише тричі. Перший раз, у контексті загроз кібербезпеці і безпеці інформаційних ресурсів. Відмічається фізична і